

Jaarrapport ARCG

2016

Jaarverslag	
1. Inleiding	3
2. Programma	4
2.1 Doelstelling ARCG	4
2.2 Verslagjaar 2016	4
2.3 Financiën	8
2.3.1 Meerjarenbeeld	8
2.3.2 Financieel resultaat 2016	8
2.4 Misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O)	8
3. Paragrafen	9
3.1 Weerstandsvermogen en Risicobeheersing	9
3.1.1 Weerstandscapaciteit	9
3.1.2 Risico's en ontwikkelingen	9
3.1.3 Niveau weerstandsvermogen	10
3.1.4 Kengetallen	10
3.2 Schatkistbankieren	11
3.3 Financiering	11
3.4 Onderhoud kapitaalgoederen	12
3.5 Bedrijfsvoering	12
3.6 Verbonden partijen	12
Jaarrekening	
Balans	16
Waarderingsgrondslagen	18
Toelichting op de balans	20
Totaaloverzicht exploitatie	24
Woldjerspoor	25
Toelichting Woldjerspoor	26
Afvalbrengstation	29
Toelichting Afvalbrengstation	30
Chemokar	32
KGA-depot	33
Olie/Water/Slibafscheider	34
WNT	35
Overige gegevens	
Ondertekening	37
Bijlage I: Staat van geactiveerde kapitaaluitgaven	39
Bijlage II: Staat van opgenomen langlopende leningen	40
Bijlage III: Aanvoergegevens per gemeente	41
Bijlage IV: Kosten vuilaanvoer	42
Bijlage V: Opbrengsten vuilaanvoer	43
Bijlage VI: Overzicht salarissen	44
Bijlage VII: Gebruik chemokar	45
Bijlage VIII: Vereveningsheffing	46
Bijlage IX: Inventarisatie risico's ARCG	47

Jaarverslag

1. Inleiding

Voor u ligt het jaarrapport 2016 van de ARCG. Dit jaarrapport geeft inzicht in de activiteiten van de ARCG op de locatie Woldjerspoor en de financiële vertaling daarvan. Het jaarrapport bevat de volgende onderdelen:

- Het jaarverslag. Het jaarverslag geeft een beschrijving van de bedrijfsvoering, de financiën en het weerstandsvermogen.
- De jaarrekening. De jaarrekening geeft een weergave van de balans en de exploitatie van de diverse onderdelen.

Het jaarrapport is opgesteld als een programmarekening zoals voorgeschreven in de Besluit Begroting en Verantwoording en komt qua indeling overeen met de programmabegroting 2016. Voor de ARCG is er één programma, genaamd Afvalbeheer, dat het inhoudelijke deel van dit rapport vormt (hoofdstuk 2). Hier gaan we in op de belangrijkste activiteiten die we in 2016 hebben uitgevoerd. De financiële paragraaf bij het programma (hoofdstuk 2.3) laat het totaal van de baten en lasten zien van 2016 en de begroting van de volgende jaren. In hoofdstuk 2 geven we ook een vooruitblik naar 2017. Om aansluiting te houden met eerdere begrotingen en jaarrekeningen presenteren wij de exploitatieoverzichten conform voorgaande jaren.

De programmabegroting en programmarekening kennen een aantal verplichte paragrafen, voor zover die van toepassing zijn op de organisatie. Deze zijn:

- lokale heffingen;
- weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- onderhoud kapitaalgoederen;
- financiering;
- bedrijfsvoering;
- verbonden partijen;
- grondbeleid.

Voor de ARCG is de paragraaf 'lokale heffingen' niet van toepassing. De Gemeenschappelijke Regeling stelt tarieven voor de deelnemende gemeenten in de begroting vast, definitieve vaststelling vindt plaats op basis van nacalculatie. De paragraaf financiering hebben we ingevoegd vanwege het aantrekken van een lening via de gemeente Groningen. Als laatste is de paragraaf 'grondbeleid' niet van toepassing. De overige paragrafen worden behandeld in hoofdstuk 3.

2. Programma

2.1 Doelstelling ARCG – Wat wilden we bereiken in 2016?

De ARCG is een gemeenschappelijke regeling (GR) van acht Groninger gemeenten.

De deelnemende gemeenten zijn Bedum, Grootegast, Haren, Leek, Marum, Ten Boer, Zuidhorn en Groningen. Het gezamenlijke doel is om de inzameling en verwerking van afvalstromen waar mogelijk gemeenschappelijk te organiseren. Wij definiëren afvalstromen als alle stromen van stoffen waarvan de houder zich, met het oog op verwijdering daarvan, ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen.

De ARCG heeft met twee van de gemeenten (Bedum en Ten Boer) een aparte overeenkomst voor de inzameling van het huisvuil. Deze taak heeft de ARCG vervolgens opgedragen aan Stadsbeheer van de gemeente Groningen.

Bij de uitvoering van onze werkzaamheden stellen we milieuzorg en duurzaamheid voorop. Wij willen dat het afval dat vrijkomt op de meest hoogwaardige wijze weer wordt hergebruikt en focussen op het terugwinnen van grondstoffen. Dit kan tot gevolg hebben dat we voor een bepaald verwijderingssysteem of -techniek kiezen die (vooralsnog) verbonden is met hogere directe kosten maar beter past in onze visie. Op deze wijze geven we invulling aan de gewenste voorbeeldfunctie en realiseren we onze milieudoelstellingen. De naleving van milieuvergunningen en wettelijke regels zien wij als minimum standaard. Wij spannen ons in om onze prestaties continue te verbeteren en emissies te reduceren. Daarom is er een milieu- en kwaliteitssystem geïmplementeerd en onderhouden op basis van de ISO 14001 norm. Participatie vinden we een belangrijke thema. Dat betekent dat we zoeken naar mogelijkheden om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kansen te bieden op basis van afval gerelateerde werkzaamheden.

Wij hadden de verwachting dat het volume huishoudelijke afval dat in 2016 over de weegbrug zou gaan zou dalen. Deels door het feit dat de afvalverwerkingscontracten met SOZOG en SANOG op 1 juli 2016 zijn geëindigd. Wij verwachtten verder dat er meer zou worden nagescheiden in de scheidingsfabriek van Attero Groningen, onder andere omdat het nu ook mogelijk is om drankenkartons in Groningen na te scheiden. Verder wilden we de formele verantwoordelijkheid voor afvalstort Woldjerspoor overdragen aan de provincie Groningen nu de eindafdek van Woldjerspoor is afgerond.

2.2 Verslagjaar 2016 – Wat hebben we gedaan?

Omvang van afvalstromen

In 2016 is bij de ARCG 123.062 ton afval over de weegbrug gegaan. Dat is 27.220 ton minder dan in 2015 en 1.955 meer ton dan begroot. Een van de redenen voor de daling is dat de ARCG vanaf 1 juli 2016 geen huishoudelijk afval meer ontvangt van Sanog en Sozog. Verder is de afgelopen jaren steeds minder huishoudelijk afval aangevoerd, maar als gevolg van herstel van de economie heeft deze trend zich niet doorgezet.

De afname voor het volume bedrijfsafval komt in 2016 door een daling van de hoeveelheid bedrijfsafval die wordt aangeleverd door Sozog en Sanog. Het gaat om 120 ton minder dan in 2015. De hoeveelheid aangeleverd door de ARCG is zelfs licht gestegen ten opzicht van 2015.

Burgers en kleine bedrijven brengen hun grof afval naar het afvalbrengstation. Daar is 10.430 ton aan grofvuil, bouw- en sloopafval, KGA, houtafval, puin en ijzer aangevoerd. Een toename van 630 ton ten opzichte van 2015. In 2016 hebben 49.825 bezoekers gebruik gemaakt van het afvalbrengstation, een toename van 2.125 ten opzichte van 2015. De toename is mede het gevolg van het stoppen met de inzameling van grofvuil in de gemeente Groningen en de verbetering in de economische situatie. Het aangeboden grofvuil wordt op het afvalbrengstation zoveel mogelijk bij de bron gescheiden. De gescheiden deelstromen worden maximaal ingezet voor hergebruik.

Nascheiding van kunststofverpakkingen en drankenkartons

Kunststofverpakkingen en drankenkartons worden in de scheidingsfabriek van Attero in Groningen nagescheiden. Wij krijgen een vergoeding van Attero voor de vermeden verwerkingskosten, Attero krijgt een vergoeding van ons voor de nascheiding en verdere verwerking van de kunststoffen en drankenkartons, per saldo heeft dit geen effect op de balans en ook voor de exploitatie is dit effect bijna nihil.

Wij zien dat steeds meer kunststof uit het afval wordt gehaald in de nascheidingsfabriek. In 2010 is 3.660 ton kunststof uit het afval gehaald, in 2013 8.600 ton en in 2016 11.110 ton. Dit is een stijging van 9.5 kg per inwoner in 2010 naar 27,3 kg per inwoner in 2016.

Een soortgelijke stijging geldt ook voor drankenkartons. In 2015 werden 380 ton aan drankenkartons nagescheiden, in 2016 was dat 1.290 ton, dat is 5,0 kg per inwoner.

Beëindiging afvalverwerkingsovereenkomsten met SOZOG en SANOG

Op 1 juli beëindigden de afvalverwerkingsovereenkomsten met SOZOG en SANOG. In de eerste paar weken na 1 juli is er een aantal malen alsnog afval van SOZOG gemeenten aangeboden. Dit afval hebben we moeten weigeren. Na 1 juli zijn alle financiële relaties afgewikkeld.

We blijven contact houden met de collega's van SOZOG en SANOG om voorkomende ontwikkelingen in gezamenlijkheid te bespreken.

Zonnepark op Woldjerspoor

Groenleven BV heeft de ARCG benaderd met het verzoek om een zonnepark te ontwikkelen op het voormalige stort Woldjerspoor. Het stort staat op het ARCG-terrein en is onderdeel van het bezit van de ARCG. Dit initiatief biedt een prachtige kans om duurzame energie op te wekken op een stort met weinig andere mogelijkheden voor multifunctionele gebruik. Om het zonnepark te kunnen exploiteren heeft Groenleven een SDE subsidie toegezegd gekregen. Het is de intentie om 60.000 panel te plaatsen bovenop het stort met een opwekkingscapaciteit van ongeveer 18 MWh per jaar. Groenleven wil een erfpachtovereenkomst aangaan voor 16 jaar met de mogelijkheid om het twee maal met 5 jaar te verlengen.

Er zijn 5 hoofdpartijen betrokken bij het initiatief.

De ARCG: Grondeigenaar
Zonnepark Nederland B.V.: Exploitatiemaatschappij voor zonneparken en aanvrager van de SDE subsidie.

Groenleven: Initiatiefnemer en partij die, in opdracht van Zonnepark Nederland, de zonnepark daadwerkelijk zal bouwen.

Provincie Groningen:	Bevoegd gezag voor de eeuwigdurend nazorg voor het beheer en onderhoud van het stort Woldjerspoor.
Grontmij BRP Stainkoeln:	Tot 2025 verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van het stort, in opdracht van de provincie Groningen.

Dit is het eerste initiatief in Nederland om een zonnepark te bouwen op een gesloten stort. Dat geeft de ARCG een primeur maar betekent ook dat oplossingen moeten worden bedacht voor een aantal ingewikkelde vraagstukken rondom ondernemen op een stort.

Alle punten van aandacht zijn geborgd in een aantal overeenkomsten, onder andere een erfpachtovereenkomst tussen Zonnepark Nederland en de ARCG en een aparte overeenkomst gericht op de nazorg tussen de provincie Groningen en Zonnepark Nederland. Trip advocaten heeft een second opinion gegeven op de overeenkomst tussen Zonnepark Nederland en de ARCG, de Landsadvocaat heeft dat gedaan voor de overeenkomst tussen de provincie Groningen en Zonnepark Nederland.

Risicoanalyse positie ARCG

We hebben een inventarisatie en analyse gemaakt van de risico's die relevant zijn voor de ARCG in de komende jaren. Dat zijn de financiële en niet-financiële risico's die een wezenlijk effect kunnen hebben op de continuïteit van de bedrijfsvoering. De geïdentificeerde risico's zijn vertaald in beheersmaatregelen en we hebben bepaald welke weerstandscapaciteit voldoende is om de risico's op te vangen, in paragraaf 3.1 gaan we hier verder op.

We hebben geconcludeerd dat het reserveniveau met 400 duizend euro kon worden verlaagd.

Herziene overeenkomst gebruik weegbrug ARCG

Attero maakt gebruik van de weegbrug van de ARCG voor het wegen van afvalstromen voordat ze de scheidingsfabriek ingaan en het wegen van de stromen die uit de scheidingsfabriek komen. Deze gegevens zijn essentieel om te bepalen welke stromen in welke volumes zijn nagescheiden en om de omvang van de rekeningen te bepalen.

Beide partijen waren gehouden aan afspraken rondom het gebruik van de weegbrug die van kracht waren tot 1 januari 2016. We hebben nu nieuwe afspraken gemaakt die gunstiger zijn voor de ARCG. Deze afspraken gelden tot en met 2021.

Opzeggen afvalverwerkingsovereenkomst tussen ARCG en VAM

In 2016 waren twee overeenkomsten voor de verwerking van restafval door Attero van toepassing.

- Een overeenkomst tussen ARCG en Vagron gedateerd 27 juni 2003. Deze loopt tot en met 31 december 2021.
- Een overeenkomst tussen ARCG en VAM gedateerd 27 juni 1996. De werking van bijna alle bepalingen zijn opgeschort toen de overeenkomst tussen ARCG en Vagron, gedateerd 27 juni 2003, werd getekend. Deze bepalingen kunnen weer in werking treden als Vagron zijn verplichtingen tegen ARCG niet naleeft. Het contract is in 2016 opgezegd met in achtname van de opzegtermijn van 5 jaar zodat het per 1 juli 2021 afloopt.

Verhuur deel ARCG terrein aan gemeente Groningen

De gemeente Groningen heeft het verzoek gedaan om een perceel van 400 m² op het ARCG terrein te huren voor de bouw van een loods. De ARCG heeft dit perceel beschikbaar gesteld. Er zijn in 2016 nog geen baten verkregen uit de verhuur van dit perceel.

Kwaliteitssysteem

Wij streven naar een voortdurende verlaging van de milieubelasting. Regelmatige evaluatie en herziening van het milieu- en kwaliteitsbeleid zijn vaste onderdelen van de bedrijfsvoering. Om de milieukwaliteit te waarborgen is onze kwaliteitssysteem ISO gecertificeerd. In 2016 zijn diverse interne audits uitgevoerd en is in oktober 2016 de directe beoordeling gehouden.

In januari 2017 is de externe audit uitgevoerd en naar aanleiding daarvan is het certificaat verlengd. Alle onderdelen van de ARCG zijn in 2014 onder het Veiligheid Checklist Aannemers (VCA) systeem gebracht. Alle niet gecertificeerde medewerkers hebben een opleiding gevolgd.

Vooruitblik 2017

Wij zien een aantal relevante ontwikkelingen voor 2017. Het volume afval dat over de weegbrug gaat zal redelijk stabiel zijn. Wij verwachten dat er meer kunststof en drankenkartons zullen worden nagescheiden in de scheidingsfabriek. Wij verwachten dat er begonnen zal worden met de bouw van een zonnepark op het voormalige stort Woldjerspoor. Verder gaan we ervan uit dat de formele overdracht van Woldjerspoor aan de provincie in 2017 zal worden afgerond. We zullen in gesprek gaan met Stainkoeln over onze formele relatie tot elkaar en hoe zich dat verhoudt tot het huidige publieke private samenwerkingsverband.

2.3 Financiën

2.3.1 Meerjarenbeeld (x € 1.000)

	rekening		begroting			
	2015	2016	2016	2017	2018	2019
lasten	23.438	22.494	20.240	14.243	18.782	18.456
baten	23.596	22.494	20.240	14.243	18.782	18.456
resultaat	158	0	0	0	0	0

* dit is exclusief Afvalstoffenbelasting

2.3.2 Financieel resultaat

Vanaf 2016 wordt het tarief per ton (grof) huishoudelijk afval welke door de gemeenten dient te worden afgedragen op basis van nacalculatie vastgesteld. Hiermee wordt beoogd dat de gemeenschappelijke regeling kostenneutraal (gaat) werken. Om deze wijziging in de manier van tarief- en resultaatbepaling te realiseren heeft in 2016 eveneens een wijziging in de betreffende artikelen van de gemeenschappelijke regeling plaatsgevonden, welke door de leden van het algemeen- en dagelijks bestuur goedgekeurd is. In lijn met voorgaande is het resultaat over 2016 derhalve nihil.

2.4 Misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O)

Een regeling is M&O-gevoelig als de volgende aspecten aan de orde zijn:

- Zodra de aanspraak op een uitkering afhankelijk is van gegevens die door een derde of door belanghebbende zelf verstrekt moeten worden (zgn. derden gegevens).
- Zodra de verplichting om een heffing te betalen afhankelijk is van gegevens die door een derde of door belanghebbende zelf verstrekt moeten worden.
- Zodra de hoogte van een uitkering of heffing afhankelijk is van gegevens die door een derde of door belanghebbende zelf verstrekt moeten worden.

Bij misbruik is sprake van handelen in strijd met een wettelijke regeling; bij oneigenlijk gebruik is sprake van handelen in strijd met het doel en de strekking van regeling. Deze M&O risico's hebben betrekking op zowel de volledigheid als de juistheid van de gegevens die derden of belanghebbende zelf verstrekken. Bij fraude kan worden gedacht aan het moedwillig ondernemen van activiteiten om anderen te benadelen. Fraude kan zich zowel bij derden als binnen de eigen organisatie voordoen.

Grenzen aan het M&O beleid worden gevormd door o.a.:

- wettelijke bepalingen (maatschappelijke begrenzing);
- maatregelen kosten meer dan ze opleveren (economische begrenzing);
- vaktechnische beperkingen (stand van fiscale- en controletechniek, controleerbaarheid administraties).

Kernvraag is of organisaties bij de opzet en de uitvoering van regelgeving en de bijbehorende werkprocessen in voldoende mate vorm en inhoud geven aan het voorkomen en bestrijden van misbruik en

oneigenlijk gebruik. Met andere woorden is er een zodanig kwaliteitsniveau dat de rechtshandhaving, de rechtszekerheid en de rechtsgelijkheid worden gewaarborgd. Kan de organisatie inzicht bieden in de wijze waarop zij er voor zorgt dat er niet ten onrechte inkomsten worden gemist en dat er niet ten onrechte uitgaven worden gedaan?

Gelet op de hierboven beschreven M&O-aspecten kent de ARCG geen regels die als M&O gevoelig worden aangemerkt. De financiële administratie wordt uitgevoerd door het Shared Service Centrum (SSC) van de gemeente Groningen. Deze organisatie kent een voldoende mate van interne controle, functiescheiding en accountantstoezicht om te waarborgen dat de uitgaven en inkomsten van de ARCG volledig zijn.

3. Paragrafen

3.1 Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

De paragraaf weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de financiële positie is. Het weerstandsvermogen is van belang in het geval zich een financiële tegenvaller voordoet en vooral als die tegenvaller onvoorzien en dus onverwacht is. Door aandacht te schenken aan het weerstandsvermogen kan worden voorkomen dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigen of verhogen van de tarieven. Het weerstandsvermogen kan betrekking hebben op het begrotingsjaar zelf en het kan betrekking hebben op consequenties voor meerdere jaren. Voor het beoordelen van de robuustheid van de financiële positie is inzicht nodig in de omvang en achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit.

3.1.1 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen waarover de organisatie beschikt om niet begrote kosten die onverwacht en substantieel zijn te dekken. Reserves maken deel uit van de beschikbare weerstandscapaciteit. De algemene reserve is vrij aanwendbaar. Aan de bestemmingsreserves heeft het bestuur een bepaalde bestemming meegegeven. Het bestuur heeft dan ook alle mogelijkheid om de bestemming van deze reserves te wijzigen. De weerstandscapaciteit bedraagt daarom het totaal van de algemene reserve en de bestemmingsreserves.

Algemene Reserve	x € 1.000
Saldo 1 januari 2016	350
Algemene Reserve saldo per 31 december 2016	350
Bestemmingsreserves	
Reserve Groot Onderhoud	269
Reserve Herstructurering ARCG per 31 december 2015	800
teruggave aan deelnemers	400
Reserve Herstructurering ARCG per 31 december 2016	400
Bestemmingsreserves saldo per 31 december 2016	669
Totale weerstandscapaciteit	1.019

3.1.2 Risico's en ontwikkelingen

In een eerder stadium is besloten dat een algemene reserve van € 350.000 afdoende is voor het opvangen van operationele risico's.

In de jaarrekening 2012 is gemeld dat er in de toekomst risico's kunnen ontstaan doordat de contracten van ARCG met SOZOG en SANOG per 1 juli 2016 zijn beëindigd. De afname van het afvalvolume betekent dat de resultaten en daarmee de toekomst van de verwerkingslocatie in Groningen onder druk kan komen te staan en de huidige boekwaarde van de activa niet geheel terugverdiend kan worden. Hiervoor is de bestemmingsreserve Herstructurering ARCG ingesteld met een streefbedrag van 800 duizend euro.

Inmiddels hebben SOZOG en SANOG definitief besloten om per 1 juli 2016 het contract niet te verlengen. In 2016 zijn de risico's opnieuw beoordeeld. Het gaat hier om de mogelijke financiële gevolgen van herindeling, afname volume afval, gewijzigde wet- en regelgeving, milieurisico's en bedrijfsvoeringsrisico's (zie bijlage IX). Besloten is deze reserve vast te stellen op maximaal 400 duizend euro.

3.1.3 Niveau weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen legt een verband tussen de gesignaleerde risico's en de aanwezige capaciteit om deze risico's op te vangen. Voor het opvangen van de operationele risico's is een algemene reserve, een reserve groot onderhoud en een reserve herstructurering gevormd. De gereserveerde bedragen zijn voldoende om deze risico's op te vangen.

3.1.4 Kengetallen

Bij besluit van 15 mei 2015 is het BBV gewijzigd in verband met de verplichte opnemings van financiële kengetallen in de begroting en jaarstukken. Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van de gemeenschappelijke regeling. Om dit te bereiken wordt vanuit het BBV voorgeschreven dat de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing de volgende kengetallen bevat: netto schuldquote, solvabiliteitsratio en structurele exploitatieruimte. Hieronder wordt per kengetal weergegeven welke verhouding wordt uitgedrukt:

De **netto schuldquote** weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeenschappelijke regeling ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De ARCG heeft geen vaste schulden.

De **solvabiliteitsratio** geeft inzicht in de mate waarin de gemeenschappelijke regeling in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Het eigen vermogen van de gemeenschappelijke regeling volgens artikel 42 van het BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. Deze ratio wordt negatief beïnvloed door relatief hoge korte schuld. Deze is van tijdelijke aard. De solvabiliteit is goed.

De **structurele exploitatieruimte** vergelijkt de structurele baten en structurele lasten met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele lasten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder rente en aflossing) te dekken. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage.

Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeenschappelijke regeling beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid.

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de ARCG ten opzichte de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie

Netto schuldquote		x € 1.000	x € 1.000
		Rekening 2016	Rekening 2015
A	Vaste schulden (cf art. 46 BBV)		
B	Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	5.228	2.606
C	Overlopende passiva (cf. art 49 BBV)		
D	Financiële vaste activa (cf art. 36 lid, s, e en f.		
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)		
F	Liquide middelen (cf. art. 40 BBV)	2.327	-2.675
G	Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)		
H	Totale baten (cf art. 17 lid c BBV (dus excl. mut. reserves)	22.494	23.597
	netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	12,90%	22,38%

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de ARCG in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen

De solvabiliteitsratio			
A	Eigen vermogen (cf art. 42 BBV)	1.019	1.577
B	Balanstotaal	6.247	4.183
	Solvabiliteit (A/B) x 100%	16,31%	37,70%

Dit kengetal geeft inzicht in het structurele en reële evenwicht van de begroting

Structurele exploitatieruimte			
A	Totale structurele lasten	22.494	23.438
B	Totale structurele baten	22.494	23.597
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves		
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves		
E	Totale baten	22.494	23.597
	Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/E x 100%	0,00%	0,67%

De netto schuldquote wordt sterk beïnvloed door de liquide middelen die van negatief naar positief zijn gegaan in 2016. Deze verandering is ook van invloed op de solvabiliteitsratio, waar ook nog meespeelt dat het eigen vermogen is afgenomen.

3.2 Schatkistbankieren

Aan de ARCG is door de Minister van Financiën op grond van artikel 9 van de Regeling Schatkist-bankieren een uitzondering verleend op het gebied van de verplichting tot schatkistbankieren voor decentrale overheden. Deze uitzondering betekent dat de ARCG zich niet hoeft aan te melden bij het Agentschap en geen rekening hoeft te openen voor het schatkistbankieren. Ook krijgt de ARCG geen rekening-courant bij de schatkist. Deze uitzondering is aan de ARCG verleend op basis van het feit dat de organisatie niet beschikt over eigen middelen en dat eventuele overtollige middelen via een andere decentrale overheid in de schatkist zullen worden aangehouden.

3.3 Financiering

In 2016 is de geldlening “Leemtetwet” volledig afgelost. De ARCG heeft hierdoor geen langlopende geldleningen meer. Met de gemeente Groningen is in 2015 afgesproken de limiet van de rekening-courant te verhogen tot 1,7 miljoen euro om de fluctuaties in de liquide middelen op te vangen.

3.4 Onderhoud kapitaalgoederen

Naar aanleiding van het geactualiseerd onderhoudsplan in 2012 zijn de totale kosten voor onderhoud vastgesteld op 155.000 euro per jaar. De gevormde voorziening Grootonderhoud is vrijgevallen in 2011. Om het geld te behouden voor het oorspronkelijke doel is er een bestemmingsreserve ingesteld. Via resultaatbestemming is het saldo aan deze reserve toegevoegd.

Naar aanleiding van het wegvallen van Sanog en Sozog, halverwege 2016, is er eind 2015 door de bedrijfsleiding van de ARCG gekeken naar het huidige onderhoudsplan. De beschikbare middelen (bestemmingsreserve en exploitatie) zijn toereikend om het onderhoud en eventuele vervangingen te kunnen realiseren. Hiermee kunnen de kapitaalgoederen, tot aan het eind van het contract, op een adequaat niveau worden gehandhaafd.

3.5 Bedrijfsvoering

Deze paragraaf omvat op hoofdlijnen de organisatiedoelstellingen en de daarbij horende maatregelen die in 2016 zijn genomen. De Gemeente Groningen voert de administratie voor de ARCG en levert ook alle andere ondersteunende diensten die nodig zijn voor een goede bedrijfsvoering, zoals ICT, communicatie- en juridische adviezen en ondersteuning op het gebied van P&O.

Voor P&O geldt dat wij voortdurend inzetten op terugdringen en het voorkomen van ziekteverzuim. Daarvoor maken we gebruik van verzuimgesprekken. Het inzetbaar houden van de medewerkers en het bevorderen van mobiliteit is een belangrijk uitgangspunt.

In het kader van de financiële control worden, naast de begroting en jaarrapportage, financiële kwartaaloverzichten gemaakt om daarmee de vinger goed aan de pols te houden gedurende de loop van het jaar.

3.6 Verbonden partijen

De ARCG heeft met twee gemeenten, Bedum en Ten Boer, een aparte overeenkomst voor inzameling van het huisvuil. Deze taak heeft de ARCG vervolgens opgedragen aan de gemeente Groningen. Beide zijn neutraal in de begroting opgenomen. De ARCG heeft geen verbonden partijen in de zin van het BBV.

Jaarrekening 2016

Waarderingsgrondslagen

Materiele vaste activa

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief en verminderd met afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Deze duurzame waardeverminderingen worden onafhankelijk van het resultaat van een boekjaar in aanmerking genomen. De waarde van de activa in de balans bestaat uit het verschil tussen de aanschafwaarde (vastgesteld zoals hiervoor aangegeven) en de (cumulatieve) afschrijving.

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. De materiële vaste activa zijn naar de volgende categorieën in te delen:

activa met een economisch nut;

activa met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven (heffings-gerelateerd economisch nut);

activa in de openbare ruimte met meerjarig maatschappelijk nut.

Investerings met economisch nut

Op de activa met een economisch nut wordt lineair afgeschreven. De afschrijvingsduur is bepaald op de verwachte economische levensduur.

De volgende afschrijvingstermijnen gelden:

Gronden en terreinen	20 jaar
Bedrijfsgebouwen	15 jaar
Machines, apparaten en installaties	10 jaar
Overige activa	10 jaar

De lasten samenhangend met de uitvoering van klein en groot onderhoud zijn niet levensduur verlengend en zijn daarom niet geactiveerd, maar direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar

De uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. De kwaliteit van de vordering wordt regelmatig beoordeeld. In geval van verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht.

Liquide middelen

De liquide middelen worden tegen nominale waarde opgenomen.

Eigen Vermogen

Het eigen vermogen wordt gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar

De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde (hoofdsom) verminderd met het totaal van de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar

De netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Baten

Onder baten wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte bedragen voor de in het verslagjaar geleverde goederen en diensten onder aftrek van kortingen en exclusief omzetbelasting.

Lasten

De lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Vergelijking met vorig jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Toelichting op de balans	31.12.2016	31.12.2015
Omschrijving	Bedrag	Bedrag
	(x € 1.000)	(x € 1.000)
Vaste activa		
<i>Materiële vaste activa</i>		
Gronden en terreinen	537	644
- Aanleg wegen nwbouw	232	311
- Terreininrichting nwbouw	69	88
- Terreinverharding	38	41
- Grondaankoop	154	154
- Verbeteren platenbaan abs	14	17
- Hekwerk bordes abs	30	33
totaal	537	644
Bedrijfsgebouwen	138	173
- Bouw KGA-depot	0	13
- Vernieuwing KGA-depot	64	72
- KCA-depot afvalbrengrstation	16	23
- Aanleg vloer	3	4
- Vervanging dakbedekking	55	61
totaal	138	173
Machines, apparaten en installaties	56	87
- Oliescheidingsinstallatie	32	61
- Gasblusinstallatie KGA-depot	24	26
- Infrastructuur	0	0
totaal	56	87
Overig	2	5
- Vorkheftruck afvalbrengrstation	2	5
totaal	2	5

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut weer:

Materiële vaste activa bedragen x € 1000,-)

(Bedragen x 1.000)	Boekwaarde 31-12-2015	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Bijdragen van derden	Afschrijving 2016	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2016
Gronden en terreinen	644	-	-	-	106	-	538
Bedrijfsgebouwen	172	-	-	-	34	-	138
Machines, apparaten en installaties	87	-	-	-	32	-	55
Overige materiële vaste activa	5	-	-	-	3	-	2
Totaal materiële vaste activa	908	0	0	0	175	0	733

Er zijn geen gronden in erfpacht uitgegeven in 2016.

	<u>31.12.2016</u>	<u>31.12.2015</u>
Omschrijving	Bedrag	Bedrag
	(x € 1.000)	(x € 1.000)
Vlottende activa		
<i>Uitzettingen met rentetypische looptijd < 1 jaar</i>		
Vorderingen op openbare lichamen	700	1.478
- te verrekenen BTW	8	628
- gemeenten	692	850
totaal	700	1.478
Overige vorderingen	2.489	4.471
- Debiteuren	1.261	666
- Nog te faktureren december	95	778
- Crediteuren (creditnota's)		40
- verrekeningen diverse kosten Attero	12	22
- te verrekenen borgstelling	14	24
- verrekening voorschotten Attero	-8	
- nascheiding kunststof 4ekw	1.128	1.448
- afrekening woldjespoor 2016	-370	
- afrekening kca-depot 4ekw2016	-2	
- afrekening ows-installatie 4ekw2016	-12	
- afrekening afvalbrengrstation 4ekw2016	248	
- andere gemeenten en overig	123	1.493
totaal	2.489	4.471
Liquide middelen (kas, bank en giro)	2.325	-2.675
- Rekening-courant	2.325	-2.675
TOTAAL ACTIVA	<u>6.247</u>	<u>4.183</u>

Omschrijving	31.12.2016	31.12.2015
	Bedrag	Bedrag
	(x € 1.000)	(x € 1.000)

Vaste passiva

Eigen vermogen

Algemene reservs	350	350
Bestemmings reservs	669	1.069

Verloopoverzicht reserves

bedragen x 1.000 euro

omschrijving	Saldo 31-12- 2015	rek resultaat 2016	toevoeging 2016	onttrekking 2016	vrijval 2016	Eindstand 2016
Algemene Reserves:						
Algemene Egalisatiereserve (AER)	350					350
Bestemmings reserve:						
Reserve groot onderhoud	269					269
Reserve herstructurering ARCG	800			400		400
Totaal	1.419	0	0	400	0	1.019

Gerealiseerd resultaat 0 158
het exploitatiesaldo 2016 bedraagt 0

Vaste schulden 0 0

Omschrijving	31.12.2016 Bedrag (x € 1.000)	31.12.2015 Bedrag (x € 1.000)
--------------	-------------------------------------	-------------------------------------

Vlottende passiva

Schulden met rentetypische looptijd < 1 jaar

Onderh.leningen van ov.binnenl.sectoren **0** **159**

- Geldlening t.b.v. de leemtetwet

Deze lening is afgesloten op 15 december 1999

tegen 5,55% rente bij de gemeente Groningen

met een looptijd van 17 jaar: € 1.815.000 1.815

af: aflossing t/m lopend boekjaar -1.815

restant lening 0

Overige vlottende schulden **5.228** **2.447**

- te betalen btw 144 322

- Crediteuren 2.913 397

- Debiteuren (creditnota's voorschotten) 154

- vooruit gefactureerd 953 20

- nascheiding kunststof 4ekw 1.128 1.448

- overige nog te betalen kosten 2016 90

- overige nog te betalen kosten 2015 106

totaal 5.228 2.447

TOTAAL PASSIVA 6.247 4.183

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Door de ARCG zijn leaseverplichtingen voor rollend materieel aangegaan met een looptijd variërend van 1 tot 6 jaar. De jaarlijkse leaseverplichting bedraagt circa 64 duizend euro.

Totale uitgaven in boekjaar voor controlewerkzaamheden accountant

In 2016 is hier een bedrag voor opgenomen van 20 duizend euro.

Staat van baten en lasten

Exploitaties	Rekening 2015			Begroting 2016			Rekening 2016		
	baten x € 1.000	lasten x € 1.000	saldo x € 1.000	baten x € 1.000	lasten x € 1.000	saldo x € 1.000	baten x € 1.000	lasten x € 1.000	saldo x € 1.000
Woldjerspoor	22.109	21.951	158	18.896	18.896	0	20.897	20.897	0
Afvalbrengrstation	1.035	1.035	0	896	896	0	1.166	1.166	0
Chemocar	34	34	0	35	35	0	33	33	0
KGA-depot	316	316	0	300	300	0	297	297	0
OVS-afscheider	103	103	0	113	113	0	101	101	0
TOTAAL ARCG	23.596	23.438	158	20.240	20.240	0	22.494	22.494	0

Exploitatieoverzicht Woldjerspoor

Omschrijving	Rekening 2015 x € 1.000	Begroting 2016 x € 1.000	Rekening 2016 x € 1.000
LASTEN			
Salariskosten	216	213	205
Kapitaallasten	133	114	113
Personeel van derden	54	41	55
Energiekosten	47	40	40
Vuilverwerkingskosten	16.729	13.310	13.509
Kosten leemtewet (lening)	17	9	9
Exploitatierente	35	8	0
Overige goederen en diensten	952	937	952
Verrekening nascheiding kunststof	3.755	4.203	5.832
Onvoorzien	0	20	0
Kosten voorgaande jaren	12	0	182
Totaal lasten	21.951	18.896	20.897
BATEN			
Opbrengst vuilaanvoer	17.817	14.259	14.597
Correctie tarief vuilverwerkingskosten			-370
ARCG-component	111	30	114
Exploitatierente	11	0	4
Vergoeding nascheiding kunststof	3.767	4.206	5.848
Overige goederen en diensten	403	396	508
Diverse baten (onvoorzien)	0	5	0
Baten voorgaande jaren	0	0	196
Totaal baten	22.109	18.896	20.897
SALDO	158	0	0

Toelichting lasten

Personeelslasten

De totale lasten voor vast personeel en extern ingehuurd zijn 6 duizend euro hoger dan begroot. Inhuur van uitzendkrachten vindt plaats bij vacatures en/of ziekte.

Verwerkingskosten

Zie bijlage IV

Huishoudelijk afval: deze kosten zijn hoger dan begroot doordat de totale aanvoer groter is dan begroot. Ten opzichte van voorgaande jaren is er in totaliteit sprake van een lagere aanvoer. Dit wordt veroorzaakt doordat het contract met de Sozog/Sanog gemeenten per 1 juli 2016 is beëindigd.

Bedrijfsafval: de kosten hiervan zijn 83 duizend euro hoger dan begroot doordat de aanvoer hoger is dan de begrote aanvoer.

GFT: In totaliteit zijn de kosten 58 duizend euro lager dan begroot. Enerzijds wordt dit veroorzaakt doordat er minder afval is aangeboden dan begroot (638 ton), anderzijds speelt het voordeel van indroging van het afval tussen het weegmoment bij de ARCG en "Wijster" een rol (288 ton).

Kosten en baten voorgaande jaren: Dit heeft met name betrekking op kosten en baten drankenkartons.

Overige goederen en diensten

Specificatie

Omschrijving	Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016	Vershil
Afvalinzameling andere gemeenten	355	350	368	18
Onderhoud gebouw/terrein	143	155	152	-3
Huur materieel	6	7	6	-1
Dienstverlening derden	27	34	37	3
Personeelskosten	23	25	22	-3
Rechten en verzekering	21	23	15	-8
Zuivering afvalwater	25	25	20	-5
Voorlichting en educatie	0	5	2	-3
Externe advisering	0	10	6	-4
Verg.secr./administratiekosten	207	167	170	3
Accountantskosten	20	20	20	0
Kantoorbenodigdheden	10	10	7	-3
Kosten automatisering	58	58	58	0
Kosten telecommunicatie	8	12	8	-4
Contributies/abonnementen	1	10	7	-3
Afvalanalyses	48	26	54	28
Totaal	952	937	952	15

Het totaal voor de overige goederen en diensten is 15 duizend euro hoger dan begroot.

De hogere kosten worden grotendeels veroorzaakt door hogere kosten afvalanalyses. Ook zijn er hogere kosten voor afvalinzameling andere gemeenten; deze worden echter weer gecompenseerd door hogere baten.

Verrekening nascheiding kunststoffen

In 2016 zijn er kosten door Attero in rekening gebracht aan de ARCG voor de nascheiding van de kunststoffen. De bedragen zijn ook doorberekend aan de diverse gemeenten. Het bedrag voor het vierde kwartaal is nog niet in rekening gebracht door Attero en daarom ook niet gefactureerd aan de deelnemende gemeenten (1,1 miljoen euro). Deze is zowel in de baten als de lasten opgenomen in de jaarrekening. Er is een klein voordelig verschil tussen kosten en baten van verrekening nascheiding kunststoffen. Dit komt door verschil in tarief bij doorberekening van de vermeden verwerkingskosten van 2016

Onvoorzien

Er zijn geen onvoorzien kosten verantwoord in 2016.

Toelichting baten

Opbrengst vuilaanvoer

Zie bijlage V

De totale opbrengst is 338 duizend euro hoger dan begroot als gevolg van meer aanvoer. Door de lagere aanvoer is de totale marge op de verwerkingskosten 139 duizend euro hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de lagere aanvoer van de Sozog/Sanog-gemeenten, die tegen een gunstiger tarief huisvuil aanleverden.

ARCG-component

De aanvoer bij Stainkoel'n is hoger dan begroot en daardoor zijn er voor dit onderdeel ook meer inkomsten. De opbrengst 2016 ligt in de lijn van de opbrengst 2015. Het tarief in 2016 was € 2,65/ton.

Corr. Tarief vuilverwerkingskosten

De tarieven voor de deelnemende gemeenten worden op basis van nacalculatie bepaald. Voor 2016 zijn de tarieven gecorrigeerd met in totaal 370 duizend euro. Dit bedrag is verrekend met de gemeenten.

Overige goederen en diensten

Specificatie

Omschrijving	Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016
Afvalinzameling andere gemeenten	355	350	368
Afvalanalyses	14	12	18
Wegingen	7	6	94
Verrekening huur kantoren	27	28	28
Totaal	403	396	508

Afvalinzameling andere gemeenten.

De afwijking op afvalinzameling andere gemeenten staat ook bij de kosten en heeft geen invloed op het totaalsaldo.

Wegingen.

Met Attero is een nieuw contract afgesloten voor het gebruik van de weegbrug. Hierdoor is er een voordeel gerealiseerd.

Exploitatieoverzicht afvalbrenngstation

Omschrijving	Rekening 2015 x € 1.000	Begroting 2016 x € 1.000	Rekening 2016 x € 1.000
LASTEN			
Salariskosten	283	265	286
Kapitaallasten	19	17	17
Personeel van derden	88	61	98
Overige goederen en diensten	645	552	765
Totaal lasten	1.035	896	1.166
BATEN			
Bijdrage bedrijven	67	71	55
Kasontvangsten particulieren	91	78	85
Bijdrage deelnemende gemeentes	824	692	942
Overige inkomsten	53	55	73
Baten voorgaande jaren	0	0	0
Onttrekking herinrichting reserve			11
Totaal baten	1.035	896	1.166
SALDO	0	0	0

Toelichting

Lasten

Personeelslasten

De totale lasten voor vast en van extern ingehuurd personeel zijn 58 duizend euro hoger dan begroot. Er zijn extra uitzendkrachten ingehuurd voor vervanging bij ziekte van vast personeel.

Overige goederen en diensten

Specificatie

Omschrijving	Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016	Verschil
Verwerken restafval	288	257	316	58
Afvalstoffenbelasting 2016	16		17	17
Onderhoud	19	35	27	-8
Huur materieel	16	14	16	2
Huur containers	17	21	23	2
Transport/ledigen containers	130	145	162	17
Dienstverlening derden (hout)	0	0		0
Verwerken houtafval en puin	4	-55	53	108
Afvoer banden	1	5		-5
Verwerken bouw/sloopafval	98	85	98	13
Verwerken tapijt & kunststof	43	35	37	2
Verwerken kga	54	65	56	-9
Verwerken asbest	5	6	10	4
Verwerken ijzer	-49	-80	-59	21
Verwerken vetafval	-2	-2	-2	0
Verwerken grond	4	12	8	-4
Overige kosten	0	10		-10
Kosten voorgaande jaren	1	0	3	3
Totaal	645	552	765	213

Het totale resultaat wijkt 212 duizend euro af van de begroting. Globaal kan dit als volgt worden verklaard:

- Er is ruim 400 ton meer grof huishoudelijk afval aangeleverd bij het Afvalbrengrstation dan begroot
- De verwerking van houtafval en puin laat een nadeel zien; rekening was gehouden met een opbrengst.
- De opbrengst oud-ijzer is lager dan begroot.

Baten

Bijdrage bedrijven

Omschrijving	Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016
Bedrijven	67	71	55

Kasontvangsten particulieren

Omschrijving	Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016
Haren	54	51	52
Groningen	30	21	28
Ten Boer	3	2	2
Bedum	4	4	3
Totaal	91	78	85

Bijdrage deelnemende gemeenten

Omschrijving	Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016
Haren	0	-3	3
Groningen	716	596	819
Ten Boer	45	42	53
Bedum	64	57	67
Totaal	824	692	942

Haren	5,87%	6,21%	5,34%
Groningen	81,57%	80,13%	82,48%
Ten Boer	5,29%	5,70%	5,39%
Bedum	7,27%	7,96%	6,79%

De bijdrage van de deelnemende gemeentes wordt verdeeld aan de hand van het aantal bezoekers per gemeente bij het afvalbrenghstation.

Deze aantallen waren in:	2015	2016
Haren	2.702	2.663
Groningen	39.043	41.094
Ten Boer	2.617	2.684
Bedum	3.338	3.383
	<u>47.700</u>	<u>49.824</u>

Exploitatieoverzicht Chemokar

Omschrijving	Rekening 2015 x € 1.000	Begroting 2016 x € 1.000	Rekening 2016 x € 1.000
LASTEN			
Bediening	16	16	15
Huur/Lease	14	14	14
Brandstof en ov.kosten	4	5	4
Totaal lasten	34	35	33
BATEN			
Bijdrage gemeenten:			
Bedum	4	4	4
Ten Boer	4	4	4
Leek	5	5	5
Haren	5	6	5
Grootegast	4	4	4
Marum	4	4	4
Zuidhorn	8	8	8
Totaal baten	34	35	33
SALDO	0	0	0

Toelichting

Het totaal van de kosten is gelijk aan de begroting. Voor de bediening wordt gebruik gemaakt van inzet van personeel van Stadsbeheer. De ARCG huurt een chemokar van de gemeente Groningen.

De totale lasten worden verrekend met de deelnemende gemeenten op basis van het aantal gebruikte dagen (zie bijlage VII – gebruik chemokar).

Exploitatieoverzicht KGA-depot

Omschrijving	Rekening 2015 x € 1.000	Begroting 2016 x € 1.000	Rekening 2016 x € 1.000
LASTEN			
Salariskosten	182	186	166
Kapitaallasten	61	24	23
Personeel van derden	0	0	0
Overige goederen en diensten	73	90	108
Totaal lasten	316	300	297
BATEN			
Verrekening met gemeente Groningen	316	300	297
Totaal baten	316	300	297
SALDO	0	0	0

Toelichting

Overige goederen

Deze post bestaat uit de volgende componenten:

- huur materiaal	25 duizend euro
- externe deskundigheid	7 duizend euro
- regulier onderhoud	65 duizend euro
- overige	11 duizend euro

De totale lasten worden verrekend met Stadsbeheer van de gemeente Groningen die vervolgens 50% hiervan doorberekend aan de deelnemende gemeenten.

Exploitatieoverzicht OWS installatie

Omschrijving	Rekening 2015 x € 1.000	Begroting 2016 x € 1.000	Rekening 2016 x € 1.000
LASTEN			
Salariskosten	62	62	65
Kapitaallasten	33	30	30
Onderhoud/diversen	8	20	6
Totaal lasten	103	113	101
BATEN			
Verrekening met gemeente Groningen: bediening/energie	103	113	101
Totaal baten	103	113	101
SALDO	0	0	0

Toelichting

De kosten voor onderhoud/diversen zijn 14 duizend euro lager dan begroot.

De kosten van de installatie worden in zijn geheel doorbelast aan Stadsbeheer van de gemeente Groningen.

WET NORMERING TOPINKOMENS

Met ingang van 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in werking getreden. Deze wet vervangt de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (WOPT).

Het normenkader rondom de WNT is bekrachtigd in het Besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 26 februari 2014, nr. 2014-0000106049 en de Regeling van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 11 december 2014, nr. 2014-0000104920.

Beloningen van bestuurders en overige topfunctionarissen in de (semi)publieke sector dienen wettelijk genormeerd, respectievelijk gemaximeerd te worden. Dit heeft geresulteerd in de wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De WNT voorziet in een democratisch gelegitimeerd instrument waarmee normen en verplichtingen kunnen worden opgelegd voor de bezoldiging en ontslagvergoeding van bestuurders en andere topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector.

De Gemeenschappelijke Regeling ARCG is verplicht om jaarlijks in het financieel jaarverslag de bezoldiging van iedere topfunctionaris op persoonsnaam op te nemen, ongeacht een eventuele overschrijding van het bezoldigingsmaximum.

Binnen de WNT wordt de bezoldiging en ontslagvergoeding van topfunctionarissen genormeerd. Onder topfunctionarissen wordt bij een gemeenschappelijke regeling verstaan:

- De leden van het algemeen bestuur
- De leden van het dagelijks bestuur;

Het beloningsmaximum bedraagt voor 2016 179.000 euro op fulltime jaarbasis inclusief loon in natura en inclusief het werkgeversdeel in de pensioenpremie. Ontslagvergoedingen voor topfunctionarissen worden niet tot de bezoldiging gerekend, maar kennen een separaat maximum van één jaarsalaris tot een maximum van 75.000 euro.

Onafhankelijk van de bezoldiging, geldt voor topfunctionarissen een openbaarmakingsverplichting van de bezoldiging in de jaarrekening, opgesplitst in vier elementen: beloning, werkgeversbijdrage vrijwillige sociale verzekeringspremies, belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen en voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn (werkgeversdeel pensioenpremie).

Binnen de ARCG worden de leden van het AB en DB als topfunctionaris aangemerkt. Er vindt geen bezoldiging plaats vanuit de ARCG, de leden zijn in dienst bij de deelnemende gemeenten.

Zowel 2016 als in 2015 hebben de bestuursleden geen bezoldiging ontvangen. Daarnaast zijn geen ontslagvergoedingen of vaste en/of variabele onkostenvergoedingen uitbetaald aan de topfunctionarissen. Tevens zijn in 2016 en 2015 geen voorzieningen getroffen voor betalingen van beloningen op termijn.

Gemeenschappelijke regeling ARCG

Aard van de functie	Naam	Beloning	Dienst- verband	Aanvang dienstverband	Einde dienstverband
lid Dagelijks bestuur	J. van Keulen	onbezoldigd	0,01	juni 2014	
lid Dagelijks bestuur	M. Seip	onbezoldigd	0,01	mrt 2016	
lid Algemeen bestuur	A. v.d. Nadort	onbezoldigd	0,01	juni 2010	
lid Algemeen bestuur	M. de Haan	onbezoldigd	0,01	okt 2008	
lid Algemeen bestuur	H. Bakker	onbezoldigd	0,01	juni 2014	
lid Algemeen bestuur	J. W. v.d. Kolk	onbezoldigd	0,01	juni 2014	
lid Algemeen bestuur	M. Sloot	onbezoldigd	0,01	juni 2014	
lid Algemeen bestuur	R. Honnef	onbezoldigd	0,01	juni 2014	juni 2016
lid Algemeen bestuur	J. Vos	onbezoldigd	0,01	okt 2008	
lid Algemeen bestuur	C.T. Dekker	onbezoldigd	0,01	okt 2016	
lid Algemeen bestuur	M. Kortbeek	onbezoldigd	0,01	juni 2008	mrt 2016

Overige gegevens

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling “Afvalbeheer Regio Centraal Groningen” in zijn vergadering van 6 juli 2017.

De voorzitter

De secretaris

J. van Keulen

M.T. Seip

BIJLAGEN

Bijlage I Staat van geactiveerde kapitaaluitgaven

omschrijving van de kapitaal- investering	aanschaf- waarde begin dienstjaar	vermeer- dering in dienstjaar	verminde- ring in dienstjaar	aanschaf- waarde einde dienstjaar	percen- tage van afschr.	totaal afgeschr. begin dienstjaar	afschr. in het dienstjaar	Rente in het dienstjaar	boek- waarde begin dienstjaar	boek- waarde einde dienstjaar	kapitaal- lasten (afschr.+ rente)	t.l.v. exploitatie:
Bouw KGA-depot	912	0		912	5%	900	12		12	0	12	
Vernieuwing kCA-depot	120	0		120	6,67%	48	8	1	72	64	9	
Afzuigsysteem KCA-depot	8	0		8	20%	8			0	0	0	
Gasblusinstallatie KCA-depot	32	0		32	6,67%	6	2		26	24	2	
sub-totaal	1.072	0	0	1.072		962	22	1	110	88	23	kga-depot
Afvalbrengrstation	308			308	10%	308			0	0	0	
Vorkheftruck afvalbrengrstation	33	0		33	10%	28	3		5	2	3	
KCA-depot afvalbrengrstation	63	0		63	10%	40	6	1	23	17	7	
Verbeteren platenbaan abs	23	0		23	10%	6	3		17	14	3	
Hekwerk bordes abs	37	0		37	10%	4	4		33	29	4	
Stapelaar tbv kl.web	11	0		11	10%	11			0	0	0	
Overkapping tbv kl.web	111	0		111	10%	111			0	0	0	
Verharding tbv kl.web	237	0		237	10%	237			0	0	0	
sub-totaal	823	0	0	823		745	16	1	78	62	17	afvalbrengrstation
Oliescheidingsinstallatie	441	0		441	6,67%	380	29	1	61	32	30	
sub-totaal	441	0	0	441		380	29	1	61	32	30	ows-afscheider
Gasonttrekkingssysteem	664			664	6,67%	664			0	0	0	
sub-totaal	664	0	0	664		664	0	0	0	0	0	Woldjerspoor
Kantoorgebouw nwbouw	573	0		573	6,67%	573			0	0	0	
Vervanging dakbedekking	87	0		87	6,67%	26	6	1	61	55	7	
Aanleg wegen nwbouw	1.583	0		1.583	5%	1.272	79	3	311	232	82	
Terreininrichting nwbouw	377	0		377	5%	289	19	1	88	69	20	
Terreinverharding	55	0		55	5%	14	3		41	38	3	
Weegbrug nieuwbouw	141	0		141	10%	141			0	0	0	
Sorteerhal	360	0		360	10%	360			0	0	0	
Infrastructuur	143	0		143	10%	143			0	0	0	
Aanleg vloer	14	0		14	10%	10	1		4	3	1	
Grondaankoop	154	0		154		0			154	154	0	
sub-totaal	3.487	0	0	3.487		2.828	108	5	659	551	113	Woldjerspoor
Totalen	6.487	0	0	6.487		5.579	175	8	908	733	183	

Bijlage II – Staat van opgenomen geldleningen

Nummer	Oorspr. bedrag geldlening of voorschot	Datum en no. besluit van		Jaar van laatste aflossing	Rente per centage	Restantbedrag begin dienstjaar	Bedrag van de		Restantbedrag geldleningen einde dienstjaar
		algemeen bestuur	goedkeuring				bedrag in dienstjaar op te nemen	rente aflossing	
15-12-1999	1.815	lening leentewet	20-9-1999 nr. 107	2016	5,55%	159	9	159	0
1-10-2009	2.700	geldlening	23-6-2009	2015	3,49%	0	0	0	0

Bijlage III – Aanvoergegevens per gemeente

	huisvuil	grofvuil	veegvuil	kwd/ba	marktafv	vetafval	gft		Totaal
Bedum	2.639	17					1.368		4.024
Ten Boer	1.645						1.000		2.645
Leek	2.375						1.055		3.430
Groningen	43.389	3.128	1.497	13.800	416	601	7.036		69.867
Haren	2.884	106	94				1.567		4.651
Grootegast									
Marum									
Zuidhorn	4.702	172					1.916		6.790
Afvalbrengrstation		2.234							2.234
Derden				189		40			229
SOZOG	19.770	3.553		655					23.978
SANOG	4.603	611							5.214
Totaal	82.007	9.821	1.591	14.644	416	641	13.942		123.062

Opbrengsten vuilaanvoer per gemeente

	tonnage huis/grofv.	à € 141,25 per ton	tonnage kwd/ba	à € 74,10 per ton	tonnage vet	à € 36,55 per ton	tonnage gft	à € 58,30 per ton	Totaal bedrag
Bedum	2.656	375.160					1.368	79.754	454.914
Ten Boer	1.645	232.356					1.000	58.300	290.656
Leek	2.375	335.469					1.055	61.507	396.975
Groningen	48.014	6.781.978	14.216	1.053.406	601	21.967	7.036	410.199	8.267.548
Haren	3.084	435.615					1.567	91.356	526.971
Grootegast									
Marum									
Zuidhorn	4.874	688.453					1.916	111.703	800.155
Afvalbrengrstation	2.234	315.553							315.553
Derden *			189	14.005	40	1.462			15.467
sub-totaal	64.882	9.164.583	14.405	1.067.411	641	23.429	13.942	812.819	11.068.240
	tonnage huis/grofv.	à € 121,96 per ton	tonnage kwd	a € 74,10 per ton					
SOZOG	23.323	2.844.473	655	48.536					2.893.009
SANOG	5.214	635.899							635.899
Totaal	93.419	12.644.955	15.060	1.115.946	641	23.429	13.942	812.819	14.597.148

* hiervoor gelden andere tarieven

Bijlage IV – kosten vuilaanvoer

Kosten vuilaanvoer	rekening 2015			begroting 2016			rekening 2016		
	tonnage	tarief	bedrag x € 1000	tonnage	tarief	bedrag x € 1000	tonnage	tarief	bedrag x € 1000
Huishoudelijk afval									
Attero: ARCG gemeenten	58.491	125,12	7.318	56.031	126,50	7.088	59.225	125,85	7.453
Sozog/Sanog	48.103	125,12	6.019	26.680	126,50	3.375	24.373	125,85	3.067
Afvalbrengrstation	2.029	105,76	215	1.823	106,82	195	2.234	106,30	237
grofafval ARCG	3.452	105,76	365	2.824	106,82	302	3.423	106,30	364
grofafval S/S	8.403	105,76	889	3.994	106,82	427	4.164	106,30	443
* Huishoudelijk afval	120.478		14.805	91.351		11.386	93.419		11.565
Bedrijfsafval									
Attero: ARCG gemeenten	14.157	72,50	1.026	13.870	72,50	1.006	14.216	75,00	1.066
Sozog/Sanog	776	72,50	56	375	72,50	27	655	75,00	49
Derden	206	72,50	15	200	72,50	15	189	75,00	14
* Bedrijfsafval	15.139		1.097	14.444		1.047	15.060		1.130
Vetafval									
Attero: ARCG gemeenten	591	35,68	20	650	36,39	24	601	36,02	22
Derden	40	35,68	1	80	36,39	3	40	36,02	1
* Vetafval	631		22	730		27	641		23
GFT-afval									
Attero vergoeding	14.034	41,21	578	14.580	41,91	611	13.654	41,38	565
Attero oversl./transprt	14.034	16,13	226	14.580	16,39	239	13.942	16,28	227
* GFT-afval	14.034	57,34	805	14.580	58,30	850	13.942	57,66	792
	tonnage		bedrag	tonnage		bedrag	tonnage		bedrag
TOAAL VUILAFVOER	150.282		16.729	121.105		13.310	123.062		13.509

Het GFT-afval wordt in eerste instantie gewogen op de weegbrug bij de ARCG. Voor 2016 betreft dit 13.942 ton x € 41,38 = 577 duizend euro. Op een later tijdstip wordt dit afval naar Wijster vervoerd en aldaar gewogen. In Wijster is 13.654 ton over de weegbrug gegaan. Verschil is 288 ton x € 41,38 = € 11.917.

Bijlage V – opbrengsten vuilaanvoer

Opbrengsten vuilaanvoer	rekening 2015			begroting 2016			rekening 2016		
	tonnage	tarief	bedrag x € 1000	tonnage	tarief	bedrag x € 1000	tonnage	tarief	bedrag x € 1000
Huishoudelijk afval									
ARCG gemeenten	61.943	141,80	8.784	58.855	141,25	8.313	62.648	141,25	8.849
Sozog/Sanog	56.506	120,62	6.816	30.674	121,96	3.741	28.537	121,96	3.480
Afvalbrengrstation	2.029	141,80	288	1.823	141,25	257	2.234	141,25	316
* Totaal HHA	120.478		15.887	91.352		12.312	93.419		12.645
Bedrijfsafval									
ARCG gemeenten	14.157	73,10	1.035	13.870	74,10	1.028	14.216	74,10	1.053
Sozog/Sanog	776	73,10	57	375	74,10	28	655	74,10	49
Derden	206	73,10	15	200	74,10	15	189	74,10	14
* Totaal BA	15.139		1.107	14.445		1.070	15.060		1.116
Vetafval									
ARCG gemeenten	591	35,85	21	650	36,55	24	601	36,55	22
Derden	40	35,50	1	80	36,55	3	40	36,55	1
* Totaal Vet	631		23	730		27	641		23
GFT-afval									
ARCG gemeenten	14.034	57,04	800	14.580	58,30	850	13.942	58,30	813
* Totaal GFT	14.034		800	14.580		850	13.942		813
	tonnage		bedrag	tonnage		bedrag	tonnage		bedrag
TOTAAL VUILAANVOER	150.282		17.817	121.107		14.259	123.062		14.597

Bijlage VI – salariskosten

	jaarrekening 2015					begroting 2016					jaarrekening 2016				
	Woldjer spoor	afvalbr. station	KGA depot	OWS- afsch.	Totaal	Woldjer spoor	afvalbr. station	KGA depot	OWS- afsch.	Totaal	Woldjer spoor	afvalbr. station	KGA depot	OWS- afsch.	Totaal
	overhead	40	10	50		100	41	10	51	0	103	41	10	51	
binnendienst	145	119	89		353	146	120	93	0	359	126	100	70		296
buitendienst	31	154	43	62	290	26	135	42	62	264	35	174	45	65	319
eigen risico w.w. uitkering											3	2			5
totaal	216	283	182	62	743	213	265	186	62	726	205	286	166	65	722

Bijlage VII – gebruik chemokar

Bedum	9	dagen	à €	465,15	= €	4.186
Ten Boer	8	dagen	à €	465,15	= €	3.721
Leek	11	dagen	à €	465,15	= €	5.117
Haren	10	dagen	à €	465,15	= €	4.651
Grootegast	9	dagen	à €	465,15	= €	4.186
Marum	8	dagen	à €	465,15	= €	3.721
Zuidhorn	18	dagen	à €	465,15	= €	8.373
totaal	73	dagen	à €	465,15	= €	33.956

Bijlage VIII

VEREVENINGSHEFFING (conform besluit 31 januari 1991)

In de vergadering van het algemeen bestuur van 31 januari 1991 is een vereveningsheffing vastgesteld. Op grond van deze regeling zijn op de balans en de exploitatierekening bedragen verantwoord als te ontvangen en te betalen overeenkomstig het besluit.

Bijdrage in het vereveningsfonds:

Groningen	6.069
Haren	721
Bedum	21
Ten Boer	60
	<hr/>
Totaal	<u>6.872</u>

Bijdrage uit het vereveningsfonds:

Leek	981
Grootegast	2.742
Marum	2.178
Zuidhorn	971
	<hr/>
Totaal	<u>6.872</u>

Bijlage IX - Inventarisatie risico's ARCG.

Onderstaand een inventarisatie van risico's, waar in nota risico's en weerstandsvermogen beheersingsmaatregelen zijn vermeld.

Politieke risico's:

- 1) Stakeholdersrisico. Door herindeling kunnen stakeholders uit de WGR treden.
- 2) Afname volume afval. Als volume afneemt, kan besloten worden tot een andere vorm van samenwerking
- 3) Nieuwe wet en regelgeving. Wetgeving op gebied van afvalstromen is aan verandering onderhevig (aanbesteding, markt en overheid, belastingheffing)
- 4) Duurzaamheidsrisico. (circulaire economie)

Maatschappelijke risico's:

- 5) Verwachtingen van de maatschappij. Risico dat veranderingen in de behoefte en eisen van klanten en inwoners niet tijdig worden gesignaleerd
- 6) Technologische ontwikkelingen. Ontwikkelingen van invloed op werkwijze van inzameling.
- 7) Calamiteiten. Calamiteiten (aardbevingen, brand) kunnen gevolgen hebben voor de continuïteit
- 8) Risico's Zonnepark. Vervuilde grond, lichtreflectie, horizonvervuiling.

Organisatierisico's.

- 9) Voortzetting productie Attero op locatie Woldjespoor. Bij te weinig aanvoer kan Attero besluiten productie op Woltjespoor te beëindigen.
- 10) Bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Risico van onvoldoende duidelijke vastlegging.
- 11) Imago. Incidenten, schandalen en maatschappelijke onrust kunnen een negatieve uitwerking hebben op de reputatie en goede naam van ARCG
- 12) Structuur en management. ARCG is een kleine organisatie, waardoor zij kwetsbaar is; zij heeft geen eigen personeel, afhankelijk van inhuur van medewerkers.
- 13) Risico van fraude. Is een risico dat overal voorkomt waar mensen intensief samenwerken en omgaan met middelen en informatie.
- 14) Risico van handhaving afvalstoffen. Toezicht op naleven van regels afvalstoffenverordening.
- 15) Inkooprisico's. Onbekendheid inkoopproces en onduidelijkheid mandatering.
- 16) Verzekeringen. Portefeuille niet centraal belegd.
- 17) Risico beëindiging contract per 1 januari 2022 met Attero. Niet tijdig nemen van maatregelen.
- 17a) Opheffen WGR ARCG. Niet tijdig nemen van maatregelen.
- 18) Risico bij Beheer van openbare ruimte. Veiligheids-en milieurisico's in de uitvoering.
- 19) Risico bij verkoop van gebruikt materiaal. Niet toepassen van aanbestedingsregels.
- 20) Risico bij transport van afvalstoffen. Onvoldoende hanteren van de strenge regels
- 21) Ongewenste vermenging van afvalstromen. Bijvoorbeeld asbest niet scheiden.

Juridische risico's

- 22) Niet naleven wet en regelgeving en 23) Onvoldoende inzicht in lopende contracten

Milieurisico's

- 24) Chemische vervuiling of grondwatervervuiling, 25) Overlast reuk en geluid en
- 26) Vervuiling grondwater

Financiële risico's

- 27) Vergoeding kunststof en drankenkartons

Middelen risico's

- 28) Beschikbaarheid ICT systeem 29) Gebouwenbeheer 30) Vervanging personeel

Risico's samenhangend met medewerkers

- 31) Arbeidsomstandigheden en veiligheid, 32) Verzuim 33) Kwaliteit flexibiliteit personeelsbeleid

Risico's samenhangend met verbonden partijen, samenwerkingsverbanden en afnemers

- 34) Verhuurcontracten